

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ALLE 18-VUOTIAANA VAHINKOA KÄRSINEEN ANSIOTULON MÄÄRÄN VAHVISTAMISESTA

Pääasiallinen sisältö

Ehdotetussa asetuksessa vahvistettaisiin tulonsaajien keskimääräisiin ansiotuloihin perustuva euromäärä, jota voitaisiin käyttää vahinkoa kärsineen oletettuna ansiotulona määrättäessä ansionmenetykskorvausta vahingonkorvauslain (412/1974) 5 luvun 2 b §:n nojalla. Asetuksen mukaista ansiotuloa voitaisiin käyttää ansionmenetykskorvauksen perustana, kun henkilövahingon johdosta pysyvästi ja täydellisesti työkykynsä menettänyt ei ollut vahingon tapahtuessa täyttänyt 18 vuotta.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Vahingonkorvauslain 5 luvun 2 b §:ssä säädetään vahinkoa kärsineen tulevan ansiotason määrittämisestä silloin, kun henkilövahingon johdosta pysyvästi työkykynsä menettänyt ei ollut vahingon tapahtuessa täyttänyt 18 vuotta. Pykälän 1 momentin mukaan ansiotaso arvioidaan tällöin ensisijaisesti ottamalla huomioon vahinkoa kärsineen henkilökohtaiset ominaisuudet sekä hänen koulutus- ja ammattisuunnitelmansa. Jos muuta ei näytetä, vahinkoa kärsineen vuotuisen ansiotulon määränä pidetään Suomessa asuvien keskimääräiseen ansiotuloon perustuvaa euromäärää. Tämä euromäärä vahvistetaan 2 momentin valtuutussäännöksen mukaisesti vuosittain valtioneuvoston asetuksella.

Yleensä ansiotaso nousee työvuosien karttuessa. Tämän mukaisesti vahinkoa kärsineen ansiotulokin on lain mukaan määritettävä neliportaisesti. Kun vahinkoa kärsinyt on 18–22 -vuotias, hänen oletettu ansionsa vastaa kaikkien 18–22 -vuotiaiden henkilöiden keskimääräistä valtioveron alaista ansiotuloa. Tämän jälkeen ansiotulo määräytyy kokoaikaisten palkansaajien keskimääräisen ansiotulon mukaan siten, että vahinkoa kärsineen täytettyä 23 vuotta perusteena on 23–34 -vuotiaiden kokoaikaisten palkansaajien keskimääräinen ansiotulo ja vahinkoa kärsineen täytettyä 35 vuotta perusteena on 35–64 -vuotiaiden kokoaikaisten palkansaajien keskimääräinen ansiotulo. Vahinkoa kärsineen täytettyä 65 vuotta hänen laskennallisena ansiotulonaan pidetään sen vanhuuseläkkeen määrää, johon hänellä työntekijän eläkelain (395/2006) tai aiemmin työntekijäin eläkelain (395/1961) nojalla olisi oikeus edellä mainittujen keskimääräisten ansiotulojen perusteella. Viimeksi mainittua ansiotuloa ei vahvisteta asetuksella, vaan se lasketaan kussakin tapauksessa erikseen.

2 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu oikeusministeriössä ja se on tarkastettu ministeriön laintarkastuksessa.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Voimassa oleva valtioneuvoston asetus alle 18-vuotiaana vahinkoa kärsineen ansiotulon määrän vahvistamisesta (352/2025) on annettu 18 päivänä kesäkuuta 2025. Tilastokeskuksen uusi tulojakotilasto on julkaistu joulukuussa 2025.

Ehdotetussa asetuksessa vahvistettaisiin tulonsaajien keskimääräisiin ansiotuloihin perustuva euromäärä, jota voitaisiin käyttää vahinkoa kärsineen oletettuna ansiotulona määrättäessä ansionmenetykskorvausta vahingonkorvauslain 5 luvun 2 b §:n nojalla.

4 Pääasialliset vaikutukset

Niissä suhteellisen harvoissa tapauksissa, joissa korvaus ansionmenetyksestä määrätään vahingonkorvauslain 5 luvun 2 b §:n mukaisesti, uusi asetus alentaa korvauksen lähtötasoa 3,8 prosentilla vahinkoa kärsineen ollessa 18–22 -vuotias, korottaa korvauksen lähtötasoa 0,8 prosentilla vahinkoa kärsineen ollessa 23–34 -vuotias ja korottaa korvauksen lähtötasoa 3,6 prosentilla vahinkoa kärsineen ollessa 35–64 -vuotias tällä hetkellä voimassa olevaan asetukseen verrattuna.

5 Lausuntopalaute

Asetusehdotuksesta ei pyydetty lausuntopalautetta. Asetuksen 1 §:ssä säädettävät euromäärät perustuvat Tilastokeskuksen tulonjakotilaston aineistoon.

6 Säännöskohtaiset perustelut

Asetuksen 1 §:ssä säädetään vahingonkorvauslain 5 luvun 2 b §:ssä tarkoitettujen ansiotulojen euromääristä. Ehdotetut rahamäärät perustuvat Tilastokeskuksen tulonjakotilaston aineistoon, joka koskee vuotta 2024. Tulonjakotilaston tiedot kerätään haastattelemalla, itse täytettävällä verkkolomakkeella ja hallinnollisista rekistereistä. Tilastokeskuksen ilmoittamat keskimääräisen vuosiansion euromäärät (10 267, 46 572 ja 57 931 euroa) on asetuksessa pyöristetty lähimpään kymmeneen euroon.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että vahingonkorvauslain 5 luvun 2 b §:ssä tarkoitetun ansiotulon määrä olisi vahinkoa kärsineen täytettyä 18 vuotta 10 270 euroa vuodessa (tällä hetkellä 10 680 euroa vuodessa), vahinkoa kärsineen täytettyä 23 vuotta 46 570 euroa vuodessa (tällä hetkellä 46 190 euroa vuodessa) ja vahinkoa kärsineen täytettyä 35 vuotta 57 930 euroa vuodessa (tällä hetkellä 55 910 euroa vuodessa).

Asetuksen 2 §:ssä säädetään asetuksen voimaantulosta ja soveltamisesta sekä voimassa olevan vastaavan asetuksen kumoamisesta.

7 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2026.

Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan vahinkoa kärsineen ansiotulo otetaan ansionmenetyksen suuruutta arvioitaessa huomioon tässä asetuksessa vahvistetun määräisenä silloin, kun korvaus määrätään asetuksen voimaantulon jälkeen.

Vahingonkorvauslain mukaisesti ansionmenetykskorvaus määrätään yleensä kerralla siten, että korvaus on eri ajanjaksoina erisuuruinen ansiotason oletetun nousun mukaisesti. Silloin, kun ansionmenetykskorvaus määrätään asetuksessa vahvistettujen ansiotulojen pohjalta, noudatetaan laissa säädettyä ansiotasoporrastusta. Sen jälkeen, kun korvaus on määrätty, sen määrää tarkistetaan

vuosittain eräiden elatusapujen sitomisesta elinkustannusindeksiin annetun lain (583/2008) mukaisesti.

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen alle 18-vuotiaana vahinkoa kärsineen ansiotulon määrän vahvistamisesta.